

FRÅGOR FÖR DAGEN

TV och Radio som folkbildare i hälso- och sjukvård

Det är numera uppenbart att radio och TV på ett allt överskuggande sätt tagit människors fritid i anspråk. Vi kan idag ifråga om den vuxna befolkningen knappast räkna med något större publikintresse för föreläsningsverksamhet, upplysning och information om nyttiga ting vid sidan om massmedia. Radions och TV:s skolprogram har starkt utvecklats. Undervisningsväsendet har visat sig kunna föra ett utmärkt samarbete med radio-TV. Även vuxenutbildningen börjar tillgodoses.

Men bland alla program saknar man alltfjämt genomförda serier beträffande elementär sjuk- och häl-

sovård. Radio-TV:s intresse för detta viktiga samhällsområde inskränker sig till en bevakning av "nyheter" och ett journalistiskt tillvaratagande av som man tror och tycker sensationella händelser, behandlingar, drastiska operationer och excellenta vetenskapliga upptäckter. Vi skall för all del inte glömma radiodoktors brevlåda och TV:s lite tjugatiga patientkaleidoskop.

Men den grundläggande upplysning och undervisning som lätt och åskådligt skulle kunna genomföras i TV med de bästa lärare och med illustrationer, som icke tidigare kunnat åstadkommas, väntar fort-

farande på att genomföras. Skolkunskaper som vuxet folk till äventyrs kan ha inhämtat en gång glömmas hastigt. Den enklaste omvårdnad i hemmet kan inte ges, därför att man är okunnig om hur man skall bete sig. Det är högt på tiden att TV och radio, framförallt TV, så snart som möjligt kommer med systematiska informations- och undervisningsprogram inom hälso- och sjukvård, hemsjukvård, olycksfallsvård m. m. Förutom det att väl upplagda programserier i TV säkert skulle välkomnas av allt folket skulle en energiskt driven upplysning verksamt bidra till att likvidera en av sjukvårdskrisens orsaker.

FN gör sin första insats inom familjeplaneringen

För första gången i organisationens historia har FN i dagarna sänt ut en större expertgrupp som skall vara verksam på familjeplanerings område. Den skall söka hjälpa Indien att intensifiera insatserna för att lösa de befolkningsproblem som sammanhänger med landets ekonomiska och sociala utveckling. En dansk specialist, Halvor Gille, ingår i gruppen.

Halvor Gille är chef för sociala byrån vid FN:s europakontor i Ge-

nève och har sysslat med forskning i befolkningsproblem. Han skall fungera som gruppens rapportör. Till ledare för gruppen har föreslagits generalsekretären i Internationella federationen för planerat föräldraskap, Sir Coville Déverell, London. Gruppen som omfattar fem experter och teknisk personal har utsetts på begäran av den indiska regeringen och skall ha till uppgift att granska det familjeplaneringsprogram som Indien inledde 1952. Den skall komma

med förslag till myndigheterna om hur man på ett snabbt sätt skall kunna nå allmän uppslutning om tanken på mindre familjer, familjeplanering och reducering av landets födelsetal.

Gruppen kommer att vistas i Indien omkring två månader, besöka städer och byar och ta kontakter med statliga tjänstemän och frivilliga organisationer.

Den 30 augusti—10 september i år anordnar FN i Belgrad en världskonferens om befolkningsproblemen i utvecklingsländerna.

Vårt vanliga bröd

Det verkar som om den svenska brödmaken skulle vara hopplöst degenererad. Tydligt är att folk i allmänhet vill ha sött matbröd alla gånger. Brödinstitutet, som man knöt vissa förhoppningar till ifråga om reformering av folks vanor, har inte lyckats och har väl inte heller nämnvärt försökt. De propagandanummer som utsändes med jämna mellanrum ifrån institutet gör mera intryck av enkel och ohöljd reklam än av allvarligt menad redovisning av adekvata reformer. Fabrikanterna följer folks önskemål och levererar det söta bröd man vill ha. Ett försök härom året av Dagens Nyheter att lancera ett 'annorlunda bröd' gav inget resultat. Det var inte så underligt eftersom brödet just inte skiljde sig från annat. Dessutom upphörde propagandan ganska kvickt.

I själva verket är brödkonsumtionen dömd att undan för undan minska. Näringsfysiologiskt är det inte alls rekommendabelt att prop-

pa sig mätt på bröd och smörgåsar. Bibelns ord om att 'du skall äta ditt bröd i ditt anletes svett' stämmer så tillvida att brödatande är naturligt och acceptabelt för dem som måste arbeta hårt och fysiskt förbränna näringen. Men eftersom stora kalorikrävande insatser i styvt arbete blir allt ovanligare och vi samtliga inom begränsad tid kanske kommer att bli sittande på våra stolar under hela arbetsskiftet, blir följden att vi allvarligt måste inskränka brödkonsumtionen. Det är det söta brödet man blir fet av. Två smörgåsar eller ett par wienerbröd för mycket per dag kan vid bibehållen matstandard i övrigt vara tillräckligt för att öka vikten med flera kilo på ett par månader. På riktigt sätt *hembakat bröd* ger inte alls samma effekt. Till det som sålunda kan läggas brödfabrikanterna till last kommer också den förrådiska minskningen av det materiella innehållet i brödet.

Vi talar om de stora brödmassor

som säljs i de vanliga butikerna och inte om enstaka specialmöjligheter i större städer. Man har lyckats inte bara att höja priset till högsta inflationsläge utan även öka luftinnehållet ad maximum.

På senare tid har meddelats om en fransk dam i Sverige som lyckats intressera Tore Wretman på Operakällaren och Karstens bagerier att tillverka ett riktigt bröd. Enligt vad vi inhämtat har Wretman förbehållit sig rätten under en månad att ensam tillhandahålla det nya brödet som kallas *Nobisbröd*. Karstens bagerier kommer inom en månad att leverera brödet i marknaden från sina butiker. Det är fråga om ett vitt frukost- och lunchbröd, bakt endast med jäst, vatten, salt, vetemjöl och grahamsmjöl. Något kommer alltså att hända på brödfronten. Låt oss hoppas det bästa. Ett bra alternativ är att baka själv. Först då framgår det *hur dåligt och dyrt det vanliga fabriksbrödet* är.

Medicare och Eldercare

Den amerikanska läkarkåren medverkade starkt till att president Kennedys förslag om socialmedicinsk vård åt äldre och hjälpbehövande störtades i kongressen. Man har nu framlagt ett alternativt förslag. Läkarnas organisation (American Medical Association) anmärker att administrationens förslag till medicinsk vård ("medicare") kommer att i begränsad omfattning täcka slutna vård på sjukhus och hjälp av sköterska i hemmet men att detta endast innebär en del av kostnaderna vid sjukdom.

Förslaget kommer vidare att kräva mycket hög skattesubventionering och utan behovsprövning gälla alla som är över 65 år, de rika såväl som dem som av ekonomiska skäl behöver hjälpas. Det sociala säkerhetsprogrammet skulle medföra att en arbetare med en in-

komst på 5 600 dollar per år får betala lika stor premie som den som tjänar det tiodubbla. Programmet kommer att sänka kvaliteten på sjukvården och tillåta de federala myndigheterna att ingripa på ett olyckligt sätt såväl i fråga om sjukhusen som läkarna.

Läkarorganisationerna har anslagit stora summor för att i TV och på annat sätt driva sitt alternativ. Deras åldringsvårdsprogram "eldercare" utlovar flera och större fördelar till dem som verkligen behöver vård men inte kan betala för den, än vad som föreslagits i *några* av de förslag som tidigare och nu behandlats av kongressen.

Programmet innefattar betalning för läkarvård, operationer, läkemedels- och sjukhuskostnader samt hjälp av sjuksköterska i hemmet —

dock på visst sätt och i begränsad omfattning.

Läkarnas plan avser inte obligatoriskt medlemskap utan frivilligt.

Trots att kongressen numera har en för regeringens plan gynnsammare sammansättning än på Kennedys tid är läkarna förvissade om att deras förslag kommer att vinna behör. Regeringsförslaget, King-Andersonlagen, är inte någonting annat än ett stycke "politiskt kvacksalveri" säger läkarna och framhåller att kostnaderna för det sociala säkerhetsprogrammet kommer att bli enorma, upp till 6 miljarder kronor och att påfrestningarna skulle komma att spränga "Social Security funds" inom 10 år. Sannolikt kommer "Medicare" ändå att genomföras, ehuru något anpassad i anledning av kritiken.

Centralt läkarorgan för rehabilitering i USA

American Medical Association har nyligen organiserat en kommitté för rehabilitering. Kommitténs uppgifter skall vara att hålla läkarna informerade om deras uppgifter inom det fält av den medicinska verksamheten som har med patienternas återanpassning att göra. Det påpekas att rehabiliteringen är en komponent av den medicinska vården och att dess kvalitet och utfallet av densamma i stor utsträckning är beroende av hurudan lä-

karnas medverkan är. Det kan krävas att förståelse, sympati och ibland årtal av uppmärksamhet i förhållande till en enda patient måste till, om resultat skall nås. De medicinska utövarna har att samarbeta med statliga myndigheter och försäkringsföretag. Rehabiliteringen i U.S.A. kräver en fortsatt uppbyggnad och tillgång till kvalificerad personal inom olika områden. Institutionerna bör vara baserade på de allmänna sjukhu-

sen och väl orienterade i förhållande till samhället.

Resurserna skall vara tillgängliga för alla läkare och patienter.

I det arbete som krävs för uppbyggnaden och den fortsatta funktionen utlovar American Medical Association sin fulla medverkan. Rehabiliteringen måste innefatta även den öppna vårdens patienter och inkluderas i försäkringsföretagens garantier.

Lågtryck farligare än halka för bilist

En forskare analyserade 67.000 trafikolyckor i Hamburg och fann att 85—90 procent inträffade under biologiskt ogynnsamma väderleksförhållanden. Han granskade sedan olycksstatistiken i 50 större europeiska städer och kunde konstatera hur trafikolyckor skedde i områden där klimatiska lågtryck bredde ut sig.

Under en undersökningsperiod i Hamburg svarade halkan för endast 6,4 procent av det ökade antalet olyckor och dimman för 5,2 medan man ansåg att 40 procent orsakades av väderleksstörningar som inverkade direkt på den mänskliga organismen.

Den nu utgivna översikten, "A

Survey of Human Biometeorology" är ett försök att precisera var vetenskapen i dag står när det gäller förhållandet mellan människan och hennes atmosfäriska omgivning. Utgivare är Meteorologiska världsgesamorganisationen (WMO).

Mindre hjälpbehov i Stockholm

Socialhjälsfallen har minskat med nära 40 % från 1958 till slutet av 1963 i Stockholms stad. Detta har konstaterats genom en undersökning i stadskansliet. Därigenom har besparats 1 miljon i anslag. Nu föreslår utredningen att antalet socialvårdsbyråer i Stockholm skall begränsas till 9 efter att förut ha varit 14.

Tidskriftsvägledning

Det är inte många som vet att FN och dess fackorgan utger ett 70-tal periodiska publikationer om all världens ting, exempelvis narkotika, folkbildning, nya bestämmelser för livsmedelstillsetser, yrkesutbildning, befolkningsfrågor, varuhandel och kriminologi m. m.

I dagarna har en fullständig förteckning över alla dessa tidskrifter utgivits under titeln "*Periodicals of the United Nations and related agencies*". Den karakteriserar varje publikation, nämner på vilka språk den utkommer, vad den kostar, var den kan beställas osv.

Förteckningen kan gratis erhållas från FN:s informationskontor, H. C. Anderssens Boulevard 37, Köpenhamn V.